

مسخ‌شدگان دنیای مجازی

باورش نمی‌شود که ساعت‌ها گذشته، اما هنوز در حال ورق زدن صفحات الکترونیکی فیس‌بوک است.

جام جم آنلاین: باورش نمی‌شود که ساعت‌ها گذشته، اما هنوز در حال ورق زدن صفحات الکترونیکی فیس‌بوک است. انگار بی‌آن که خواسته باشد وابسته این دنیای مجازی شده و اگر قبل از خواب سری به آن نزنند حس نگرانی و کاستی دارد، این دانشجوی علوم ارتباطات می‌گوید، انگار فیس‌بوک در خونسش نفوذ کرده، اما در عین حال ادامه این روند را نیز دوست ندارد؛ چرا که معتقد است گاهی براحتی امکان تمرکز روی کارها را از او می‌گیرد و ترس از ادامه این وضعیت منجر می‌شود تا ورود به این سایت را از سوی خودش تحریم کند.

اما دوباره به هر بهانه‌ای از این دنیای بی‌انتهای مجازی سر درمی‌آورد. او می‌داند اگر به هر دلیلی مدتی از این دنیای مجازی دور باشد بی‌شک اتفاقی نخواهد افتاد، اما وسوسه باز کردن صفحات این سایت و خواندن نظرات، مطالب دوستان و در جریان قرارگرفتن برخی اخبار، آنقدر حس کنجکاوی را بالا می‌برد که تحریم‌های شخصی نیز غالباً برای او بی‌اثر است.

گاهی تصور می‌شود فیس‌بوک، جادویی دارد که نمی‌توان از آن رهایی یافت و این مشکل تنها برای این دانشجو نیست، بلکه حس مشترکی میان هزاران کاربر این شبکه اجتماعی مجازی است.

تحقیقات و آمارها نشان داده است، فیس‌بوک به عنوان بزرگ‌ترین و محبوب‌ترین شبکه اجتماعی مجازی این روزها روی دیگری از سکه را نشان داده است و مانند یک گوی پیشگو می‌تواند شما را بهتر از خودتان بشناسد و چیزهایی از شما بداند که افشا نکرده‌اید.

فیس‌بوک می‌داند که تابستان گذشته را چگونه سپری کرده‌اید و تابستان آینده را چگونه خواهید گذراند؟ و این می‌تواند آغاز نگرانی‌های تازه‌ای برای کاربران باشد.

فیس‌بوک به عنوان محبوب‌ترین شبکه اجتماعی مجازی بر مبنای به اشتراک گذاشتن داده‌ها شکل گرفته است، اما برخی از کاربران علاقه‌ای به اشتراک گذاشتن اطلاعات خصوصی خود ندارند و صفحه اطلاعات شخصی آنها مانند علایق، محل تحصیل، فعالیت‌های ورزشی و سیاسی سفید است.

این سکوت و رازداری خصوصیت اجتماعی برخی افراد است که تنها به زمانی که آنها از فیس‌بوک استفاده می‌کنند محدود نمی‌شود. این افراد حتی اگر عضو دیگر سایت‌های مشابه مانند توئیتر هم باشند، اطلاعات زیادی به اشتراک نمی‌گذارند. بررسی‌ها نشان می‌دهد، بیش از نیمی از مردم دنیا از شبکه‌های اجتماعی مجازی استفاده می‌کنند، اما می‌خواهند اطلاعاتشان را کنترل کنند و با پر نکردن فرم‌ها و انجام تنظیمات خصوصی تلاش می‌کنند این وضعیت را تحت‌کنترل قرار دهند.

کارشناسان معتقدند، دسترسی به اطلاعات شخصی افراد ممکن است هم‌اکنون برای فرد بی‌اهمیت جلوه کند، ولی ارزش این اطلاعات در 20 سال آینده برای افراد مختلف متفاوت است، زمانی که موقعیتی مهم از نظر سیاسی، اجتماعی، اقتصادی برای فرد به وجود می‌آید، یک جمله یا یک عکس در جوانی می‌تواند اعتبار او را از بین ببرد.

یا به زمانی فکر کنید که در یک معامله سیاسی که معمولاً مردم در آن ضرر می‌بینند، اکانت‌های کاربران مخالف یک دولت به آن دولت فروخته شود و بروز دیگر موارد مشابهی که حتی تصور آن نیز نگران‌کننده است.

البته در مقابل از دست دادن برخی حریم‌های خصوصی و بروز برخی مشکلات گاهی مزایایی نیز برای کاربران وجود دارد که آنها را مجاز به استفاده از این سیستم و ارائه داده‌ها می‌کند.

به عنوان مثال قرار دادن آدرس برخی وبسایت‌ها برای اطلاع‌رسانی عمومی، تبادل اطلاعات یا درج اطلاعاتی مبنی بر تماس و ارتباط با دیگر افراد همفکر و آنهايي که در مواقع ضروري بتوانند کمکی به فرد کنند از جمله برخی از این مزایا شمرده می‌شود.

از سوی دیگر این روزها الگوریتم‌ها و محاسبات جدیدی برای خواندن ذهن و کسب اطلاعات از حریم خصوصی افراد در حال توسعه

است. امروزه دنیای مجازی از شبیه‌سازی‌های مبتنی بر ریاضیات برای یادگیری رفتارها و تئوری‌های شبکه‌های اجتماعی برای برقراری ارتباط بین شبکه‌ها و افراد درون آنها استفاده می‌کند.

تئوری شبکه با مطالعه ساختار و پویایی شبکه‌ها، اعم از سیستم‌های نظارتی اینترنت می‌تواند روابط نهان بین گروه‌های مختلف را فاش کند.

فیس‌بوک اگر حتی طبق نظریه رایجی به عنوان یک ماشین جاسوسی شروع به کار نکرده باشد، در حال حاضر به دلیل موقعیت منحصر به فرد آن و اشراقش بر سایر شبکه‌های اجتماعی موقعیت خود را به خوبی درک کرده و درصدد استفاده از این پتانسیل عظیم به نفع خود است.

کارشناسان احتمال می‌دهند که فیس‌بوک بیشتر از آنچه شما در صفحه خود قرار می‌دهید شما را می‌شناسد، از این رو عضویت در سایت‌هایی همچون فیس‌بوک، توییتر، فلیکر و لینک برای کاربران می‌تواند تاثیرات متفاوتی به همراه داشته باشد.

ردیابی افراد در دنیای مجازی

بر اساس الگوریتم‌های حاکم بر دنیای مجازی به خوبی می‌توان پیش‌بینی کرد، اگر حتی فردی لینک کاملی از دوستان خود در دسترس همگان نگذاشته باشد، اما به عنوان مثال با فردی دوست باشد و او دوست مشترکی با فرد دیگری باشد، در این مثلث ارتباطی، احتمال دوستی فرد اول با فرد سوم بسیار بالاست.

به این ترتیب فیس‌بوک پیشنهاد دوستی او را برای فرد سوم ارسال می‌کند و اگرچه فرد می‌تواند این ارتباط را تایید یا رد کند اما به هر حال سایت از آن خبر دارد.

این روابط پیچیده برای مسائل دیگر نیز صدق می‌کند؛ مانند اطلاعات فرد از محل تحصیل و دانشگاه که برای آن هم الگوریتم و محاسباتی خاص وجود دارد. برای کشف پاسخ، روشی بر اساس ویژگی خاص انسان‌ها وجود دارد، به طوری که افراد عموماً علاقه‌مندند با انسان‌هایی ارتباط برقرار کنند که در گروه سنی و علایق مشابهی وجود دارند.

اگر گروهی از دوستان فرد نام دانشگاهشان را منتشر کرده و در یک تاریخ فارغ‌التحصیل شده‌اند، به احتمال 80 درصد همان دانشگاه برای فرد موردنظر قابل تایید است و به این ترتیب در مورد گرایش‌های جنسی نیز محاسباتی با دقت 80 درصد وجود دارد.

این اطلاعات بیشتر در مود دوستان، خانواده و همکاران نوعی اطلاعات عمومی است، شما می‌توانید آدرس خود را از روی این سایت بردارید یا اگر بخواهید آدرس خود را روی فیس‌بوک بگذارید، احتمالاً آن را در اختیار همه قرار نمی‌دهید و با همه به اشتراک نمی‌گذارید. اما ممکن است 6 درصد از افراد مشخصات خود را در اختیار عموم قرار دهند و این احتمال وجود دارد که این درصد از افراد شامل دوستان شما هم بشوند.

از آنجا که این احتمال و تمایل وجود دارد که شما در نزدیکی آنها زندگی کنید، گوی پیشگویی اینترنت می‌تواند به محل زندگی شما نزدیک شود. در سال 2010 لارس یک محقق فیس‌بوک نشان داد که می‌توان محل زندگی دو سوم از کاربران این سایت را از طریق محل زندگی دوستانشان و در محدوده 40 کیلومتری از محل اصلی زندگی‌اشان تشخیص داد.

یکی دیگر از ویژگی‌های فیس‌بوک آن است که با توانایی شناخت محل زندگی فرد، این امکان برای فیس‌بوک به وجود آید که نه تنها دوستان کنونی شما را پیش‌بینی کند، بلکه می‌تواند دوستان آینده شما را نیز حدس بزند.

دانشمندان با انجام تحقیقات بیشتر روی 300 هزار کاربری که از شبکه اجتماعی گوالا Gowalla استفاده می‌کردند، مراکزی که آنها رفت و آمد داشتند، رتبه‌بندی کرده و با مطالعه و بررسی این کاربران توانستند دو سوم از روابط و دوستی‌های جدیدی را که قبلاً وجود نداشت، پیش‌بینی کنند.

این معادلات تنها در مورد پیشگویی دوستی‌های آینده صدق نمی‌کند و می‌تواند بسیاری از دیگر زمینه‌ها را نیز تحت پوشش قرار دهد.

شما کنترل می‌شوید!

پیش‌بینی می‌شود فیس‌بوک بزودی رویدادهای پیشنهادی را جای لینک‌های دوستان در ستون سمت چپ صفحه جایگزین کند و به

شما مهمانی‌ها، ملاقات‌ها و وقایعی را که دلتان بخواهد به صورت سرزده و بدون دعوت در آن حاضر شوید، نشان دهد.

طبیعی است که این سایت تنها مهمانی‌هایی را به شما نشان دهد که به آنها دعوت شده‌اید، اما ویژگی رویدادهای پیشنهادی این است که اطلاعات شما و دوستانتان و حتی سلیقه موسیقی شما را مورد کندوکاو قرار می‌دهد. در مرحله بعد از داده‌های حاصل به عنوان ورودی الگوریتمی که می‌تواند تشخیص دهد شما دوست دارید اوقات فراغت خود را چگونه بگذرانید، مورد استفاده قرار می‌دهد.

فیس‌بوک هم‌اکنون در حال بررسی این ویژگی است، اما آن را برای میلیون‌ها کاربر خود فعال خواهد کرد. افراد خوش‌بین، این ویژگی فیس‌بوک را عامل افزایش تعاملات اجتماعی افراد می‌دانند، اما کارشناسان معتقدند، بخش رویدادهای پیشنهادی یکی دیگر از بازی‌های ذهن عجیب و غریب فیس‌بوک است که نشان می‌دهد، فیس‌بوک چقدر شما و زندگی‌تان را خوب می‌شناسد؛ بازی‌هایی که کاربران فیس‌بوک باید بسیار مراقب باشند که فریشتان را نخورند و بازنده این بازی پیچیده نشوند.

این اقدام فیس‌بوک را بیشتر در محوریت رویدادهای تبلیغاتی قرار خواهد داد. این ویژگی، یکی دیگر از نشانه‌های رسوخ فیس‌بوک به عمق حریم خصوصی افراد و خطرات متعاقب آن است؛ خطراتی که نادیده گرفتن آن قطعاً نشانه خوبی نیست. اغلب کاربران فیس‌بوک تاکنون با چنین خطراتی مواجه شده‌اند و مستندات موجود در این زمینه غیرقابل انکار یا نادیده گرفتن است.

همه ما احساسات بسیار متفاوتی در مورد حفظ حریم خصوصی خود داریم. برخی از ما بیش از حد اشتراک‌گذاری را دوست داریم، برخی دیگر مخالف بوده و مسائل خصوصی خود را بروز نمی‌دهیم، اما تقریباً همه ما مسوول تصمیم‌گیری‌های خود هستیم و باید از عواقب کارهایمان مطلع باشیم.

تنش میان ابزار و حفظ حریم خصوصی یک مشکل واقعاً جدی است، هنوز مشخص نیست که چگونه باید به توازن درستی دست یافت. افراد، دولت‌ها و شرکت‌ها رویکردهای متفاوتی نسبت به این مشکل دارند.

بعضی از آنها با ایجاد ابزارهایی به کمک مردم آمده‌اند؛ به عنوان مثال برای کنترل کردن تنظیمات خصوصی برنامه‌نویسی نرم‌افزاری را ساخته است که ردیاب GPS را که به طور خودکار به عکس‌های گوشی‌های هوشمند اضافه می‌شود، حذف می‌کند یا برخی دولت‌ها با آموزش کاربران می‌توانند با استفاده از الگوریتم‌های جدید اطلاعات شخصی را بدون افشای اطلاعات خصوصی تجزیه و تحلیل کنند.

به هر حال چه دوست داشته باشیم یا نه در دنیای امروز افراد کم یا زیاد با این شرکت‌ها و سایت‌ها در دنیای مجازی سر و کار دارند و این همان مجموعه قراردادهای اجتماعی اینترنت است. اگر شما می‌خواهید از سرویسی رایگان استفاده کنید باید شرایط آن را نیز بپذیرید و از آن آگاه باشید؛ چرا که شرکت‌ها می‌توانند حرکت‌ها، فعالیت‌ها، ارتباطات و شاید مراحل حساسی شما را ردیابی کنند.

منبع: newsscientist / مترجم: حمیده‌سادات هاشمی